Euskal Herriko Ahotsak

ahotsak.com

Leire Lizarralde Alberdi

Azkoitia, Gipuzkoa (1999)

Aurkibidea

Biografia

Azkoitiarra. Aita ere azkoitiarra du eta ama, berriz, azpeitiarra. Hiru anai-arrebatan erdikoa. Pedagogia ikasketak egin ditu Donostian. Azkoitiko hitanoa bultzatzeko proiekturako egin zitzaion elkarrizketa, Irati ahizparekin batera.

Zintak

AZK-076

- **Proiektua**: Hike eizan!
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Agirrebeña, Aintzane

- **Data**: 2021-05-27
- **Iraupena**: 36 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Agirrebeña, Aintzane

Pasarteak

1. Hitanoa etxean jaso dute

- **Erref**: AZK-076/004
- **Iraupena**: 0:02:49. **Hasi**: 00:01:53. **Bukatu**: 00:04:42
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:
Inguruan asko entzun izan dute hika, etxean batez ere. Iratik dio irakasleen artean ere entzun izan duela eta, bestela, eskolan mutilen artean. Leireri zuzenean jende askok egiten dio hika, batez ere ingurune jakin bateko jendeak. Amak ere egiten die etxean. Beraiek anaiari egiten diote hika eta batzuetan amari ere bai.

2. Hika bultzatzeko proiektuan parte hartzeko erabakia

- **Erref**: AZK-076/007
- **Iraupena**: 0:01:27. **Hasi**: 00:05:45. **Bukatu**: 00:07:12
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:
Azkoitiko hitanoa bultzatzeko proiektuan parte hartzeko erabakia nola hartu zuten. Iratik eskolan izan zuen proiektuaren berri. Leire, berriz, Iratiren bitartez sartu da proiektuan, hikaren erabilera beherantz doala ikusten duelako eta hitanoa aberasgarria iruditzen zaiolako. Noka emakumezkoen ahalduntzeko tresna gisa ere ikusten dute.

3. Hitanoak zer transmititzen duen

- **Erref**: AZK-076/009
- **Iraupena**: 0:01:02. **Hasi**: 00:07:18. **Bukatu**: 00:08:20
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:
Hikak gertutasuna eta goxotasuna adierazten dituela iruditzen zaie. Ohituraz egiten den zerbait ere bada. Pena handia hartuko lukete hika galduko

balitz. Euren ama hika entzuten duten moduan, gustatuko litzaieke euren ondorengoek ere beraiek hika entzutea.

4. Lagunek hitanoarekiko duten jarrera

- **Erref**: AZK-076/011
- **Iraupena**: 0:01:22. **Hasi**: 00:08:27. **Bukatu**: 00:09:49
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:
Lagunen artean hitanoarekiko jarrera ezberdinak ikusten dituzte. Hika etxean entzun edo jaso dutenek errazago egiten dute hikarako jauzia, baina etxean oinarririk jaso ez dutenentzat askoz zailagoa da hika hastea.

5. Toka bakarrik dakien jendea

- **Erref**: AZK-076/013
- **Iraupena**: 0:00:52. **Hasi**: 00:09:52. **Bukatu**: 00:10:44
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:
Toka eta noka antzera erabiltzen dituzte, biak entzun izan dituztelako. Baina ezagutzen dute toka bakarrik dakien jendea. Beraiei ere noizbait egin izan diete toka. Mutil askok kalean ikasi dute hika eta kalean gehien toka entzuten denez, askok ez dakite noka badenik ere.

6. Mutil gazte gehienek hika; neska gazteek kontzienteki

- **Erref**: AZK-076/017
- **Iraupena**: 0:02:05. **Hasi**: 00:11:30. **Bukatu**: 00:13:35
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:
Azkoitian hika asko entzuten da. 50 urte ingurutik gora emakume zein gizonek egiten dutela hika dio Iratik. Gazteen artean mutilek egiten dute batez ere. Badaude hika egiten duten neska gazteak ere, baina normalean kontzienteki erabaki hori hartu dutenak izaten dira.

7. Neska gazteen hitanorako ohitura

- **Erref**: AZK-076/019
- **Iraupena**: 0:01:58. **Hasi**: 00:13:51. **Bukatu**: 00:15:49
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:
Beraien adineko mutilek hika egiten dute. Neskek, berriz, askoz gutxiago egiten dute. Leirek dio lagun batzuekin whatsappez hika jarduten duela, baina aurrez aurrekoa zailagoa izaten dela. Iratik dio neska batzuk elkarrekin toka ere entzun izan dituela, noka badagoela jakin arren, errazago ateratzen zaielako. Mutilak oso umetatik hasten dira hika eta neskak geroago, kontzientzia hartzen dutenean.

8. Hika mutilekin lotzearen arrazoiak

- **Erref**: AZK-076/022
- **Iraupena**: 0:02:47. **Hasi**: 00:16:19. **Bukatu**: 00:19:06
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:
Hikak ez die ezer berezirik ematen mutilei; haientzat ere, neskentzat moduan, komunikatzeko tresna bat da. Baina zaharragoek hika egiten dutenez, beraiek ere hala egiten dute. Kasu horretan transmisioa lagunartean edo kalean egiten da. Hika mutilekin lotu izan da, baina neskekin ez. Arrazoiak zeintzuk izan daitezkeen. Hitanoa baserritarrekin ere lotu izan da. Beraiek ez dute zuzenean halako mezurik jaso izan.

9. `Erlauntza´ filmean noka

- **Erref**: AZK-076/024
- **Iraupena**: 0:00:36. **Hasi**: 00:19:19. **Bukatu**: 00:19:55
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Zinema
- Euskara » Tratamenduak
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:
Hitanoko erreferentzia gutxi dago eta dauden apurrak toka. Leirek dio berari asko gustatu zitzaiola `Erlauntza´ filmean noka entzutea eta halako erreferentziak behar liratekeela uste dute.

Transkripzioa
- Hitanoaren erreferentziarik badagoela uste duzue?
- Irati: Gutxi.
- Leire: Gutxi. Ni akordatze naiz...
- Irati: Ta, eotekotan, mutillena.
- Leire: Jo, akordatzen naiz, ordie, `Erlauntza´ filma ez dakit ikusi zenuten...
- Irati: Bai.
- Leire: Bueno, ni jun nitzen ikustea ta neretzako gozada bat izen zan. Gero

askok eztabaidau zeben nola ibili zeben, pelikula baten ibili ber dan o ez, baiño neretzako jutie Baztartxoa ta pelikula bat osoik hitanoz aitzie, neskak beaixen artin noka, nik pilla bat disfrutau nun. Ta zan ez gaudelako ohittute hori entzutea.
- Irati: Bai, ta holako gauzek laguntzen debe /laguntzebe/. Esan nahi det...
- Leire: Bai, baiño ez da ohikue.
- Irati: Baiño ez da ohikue.

10. Hitanoa bultzatzeko puntu garrantzitsuak

- **Erref**: AZK-076/027
- **Iraupena**: 0:02:20. **Hasi**: 00:21:39. **Bukatu**: 00:23:59
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua
- Euskara » Tratamenduak
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:
Hitanoa eta, batez ere, noka bultzatzeko, lehenbizi sentsibilizazioa edo kontzientziazioa egin behar litzateke, jendeak hikaren egoera zein den jakiteko. Gero, eskoletan lantzea ere garrantzitsua litzateke, erabilera egokia lortzeko. Gaur egun oso gutxi lantzen da eskoletan. Gainera, euskara batuko formak beharrean herriko adizkiak landu beharko liratekeela uste dute. Aisialdiko guneetan ere hitanoa bultzatzea garrantzitsua litzateke.

11. Irakasleen jarrera hitanoarekiko

- **Erref**: AZK-076/028
- **Iraupena**: 0:01:24. **Hasi**: 00:23:59. **Bukatu**: 00:25:23
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:
Irakasleen artean badaude hitanoaren inguruko kontzientzia eta interesa dutenak ere. Batzuek euren artean hika egiteko erabakia hartu dutela dio Iratik. Biek izan dute noizbait hika egin dien irakasleren bat. Hala ere, irakasle batzuek mutilei hika egiteko joera handiagoa dute eta, hori eginez, ezberdintasunak markatzen ari dira.

12. Azkoitian euskaraz bizi daiteke

- **Erref**: AZK-076/030
- **Iraupena**: 0:01:25. **Hasi**: 00:25:35. **Bukatu**: 00:27:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:
Azkoitian euskaraz bizi daitekeela eta alde horretatik zortea dutela diote. Leirek dio unibertsitatera joaten denean jabetzen dela batez ere zorte horretaz.

13. Euskararen hutsunea sare sozialetan

- **Erref**: AZK-076/031
- **Iraupena**: 0:01:05. **Hasi**: 00:27:00. **Bukatu**: 00:28:05
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Teknologia berriak eta sare sozialak
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:
Sare sozialetan gaztelania izaten da nagusi, "influencer"ek hizkuntza hori darabiltelako. Iratiren ustez sare sozial batzuetan errazagoa da euskara erabiltzea beste batzuetan baino. Leirek dio norberaren hautua ere garrantzitsua dela.

14. Unibertsitatean euskalki ezberdinetakoak eta hitano gutxi

- **Erref**: AZK-076/032
- **Iraupena**: 0:01:51. **Hasi**: 00:28:05. **Bukatu**: 00:29:56
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:
Leirek azkoitiarrez egiten du unibertsitateko lagunekin. Hasieran ulertzea kostatu egiten zitzaiela eta euskara batua ere tartekatzen zuela dio. Euskalki ezberdinak entzutea eta euskararen egoera ezberdinak ezagutzea aberasgarria dela uste du. Hika oso jende gutxik egiten du, mutil gutxi batzuk bakarrik. Zenbait zonaldetakoek hika zer den ere ez dakite ia.

15. Gaztelaniaren eragina gazteen hizkeran

- **Erref**: AZK-076/034
- **Iraupena**: 0:03:05. **Hasi**: 00:30:29. **Bukatu**: 00:33:34
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua

Laburpena:
Herri askotan gazteek gaztelaniara jotzen dute, gazte-hizkerako euskarazko eredurik ez dutelako. Iratik dio berak nabaritzen duela joera hori lagunen artean. "Erderakadak" sartzeko ohitura ere handia da, bai hitzak eta baita esamoldeak ere. Aiton-amonek erabiltzen dituzten hitz asko ez dituztela ezagutzen konturatzen da Leire. Esaterako, duela gutxi entzun du lehenengoz

Azkoitiko "ezkur-umie" espresioa. Beste euskalki batzuetatik ere hartu izan dituzte espresioak.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-11-10

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com